

Udskriftsdato: 15. december 2025

CIR1H nr 9261 af 20/04/2021 (Historisk)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Færdsel - Generelle retningslinjer for sanktionspåstande i færdselssager

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 8470

Senere ændringer til forskriften

CIR1H nr 9116 af 01/01/2022

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Færdsel - Generelle retningslinjer for sanktionspåstande i færdselssager

1. Overblik og tjekliste

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Bødetilkendegivelser på stedet i færdselssager

Siden 1. januar 1997 har det være muligt at anvende bødetilkendegivelser på stedet i færdselssager. I de tilfælde, hvor politiet vælger på gerningsstedet at udfylde og udlevere en bødetilkendegivelse til den sigtede, skal der ikke skrives rapport om overtrædelsen, ligesom tilkendegivelsessagerne ikke skal til efterbehandling i politikredsens sekretariat.

Hvis bødetilkendegivelse på stedet ikke benyttes, optages rapport på sædvanlig måde.

Ordningen med udstedelse af bødetilkendegivelse på stedet er beskrevet i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 16. december 1996.

Der er til brug for færdselssager udarbejdet en bødetilkendegivelsesblanket i A5 format (formular P 665) og en bødetaksttabel "*Det er ikke gratis at overtræde færdselsloven - Men hvad koster det?*" (formular P 669), der omfatter en række af de mest almindelige færdselslovsovertrædelser (blanket og tabel kan rekvireres hos Rigspolitiet).

Rigspolitiet har endvidere udarbejdet en kort vejledning for brugen af tilkendegivelsesblanketterne (formular P 668).

Der er tillige udarbejdet koncepter for standardiseret opkrævningsbrev til den sigtede samt fremsendelsesbrev til retten til brug i de tilfælde, hvor sagen ikke kan afgøres administrativt. Samtlige standardkoncepter er tilgængelige i Rigspolitiets bøde- og sagsomkostningssystem.

2.1.1. Anvendelsesområde

Bødetilkendegivelser på stedet må kun anvendes, når overtrædelsen er anført i bødetaksttabellen.

Ordningen kan ikke anvendes, hvis der i forbindelse med overtrædelsen er sket færdselsuheld eller er opstået fare, bl.a. fordi der i sådanne sager kan opstå spørgsmål om frakendelse af førerretten. Derimod kan ordningen anvendes ved overtrædelser, der medfører klip.

Bødetilkendegivelser på stedet kan anvendes, selv om den sigtede nægter sig skyldig. Overtrædelsen skal dog være klart konstateret, således at der ikke foreligger nogen bevismæssig tvivl.

Bødetilkendegivelser på stedet kan også anvendes, selv om der skal fastsættes en fælles bødestraf for flere samtidigt begåede overtrædelser af færdselsloven. Den samlede bøde, der fastsættes ved at sammenlægge

den takstmæssige bøde for hver overtrædelse (absolut kumulation), må højst omfatte tre overtrædelser af færdselsloven.

Bødetilkendegivelser kan dog også anvendes ved flere end tre samtidige overtrædelser, hvis en eller flere af overtrædelserne er af underordnet betydning, og det findes forsvarligt at reagere over for den eller de underordnede overtrædelser med en mundtlig henstilling, således at der alene rejses sigtelse for de tre mest alvorlige forhold.

2.1.2. Den praktiske fremgangsmåde

Ved anvendelse af bødetilkendegivelsessystemet udfylder og udleverer politiet på gerningsstedet en fortrykt bødetilkendegivelse (formular P 665) og en bødetaksttabel (formular P 669) til den sigtede.

Bødetilkendegivelsen fungerer som en underretning til den sigtede om sigtelsen og sagens forventede afgørelse, og tilkendegivelsen efterfølges af et brev til den sigtede med opfordring til at betale bøden på et vedhæftet giroindbetalingskort.

Sigtede kan ikke betale bøden på stedet, men må afvente fremsendelse af et opfølgningsbrev vedlagt et giroindbetalingskort, jf. dog pkt. 2.1.4. om udenlandske bilister.

Gentagne overtrædelser af færdselsloven kan medføre, at den pågældende frakendes førerretten. På denne baggrund er der i bødetaksttabellen, der udleveres til sigtede, indsat et forbehold om eventuel frakendelse af førerretten.

Med henblik på at undersøge om frakendelse af førerretten kan blive aktuel, skal der efterfølgende søges på den pågældende i kriminalregisteret for at konstatere, om den pågældende tidligere har begået overtrædelser, der kan begrunde frakendelse af førerretten, herunder frakendelse på grund af tidligere klip. Er der grundlag for frakendelse af førerretten, skal den sigtede snarest muligt underrettes herom.

Betales bøden ikke efter fremsendelse af et opfølgningsbrev vedlagt et giroindbetalingskort, sendes sagen til retten med et anklageskrift.

2.1.3. Unge under 18 år og personer med særlig lav indtægt

Såfremt sigtede er under 18 år, nedsættes bøden generelt til det halve beløb, dog minimum 500 kr., se nærmere herom pkt. 5.2.1. Ved fastsættelsen af en fælles bødestraf for flere samtidige overtrædelser er det den nedsatte bøde, der skal indgå i den samlede bødeberegning. Værgens navn og adresse skal anføres på bødetilkendegivelsen.

Den generelle nedsættelse gælder dog ikke for 17-årige, der har erhvervet kørekort i medfør af bekendtgørelse nr. 1594 af 15. december 2016 om forsøgsordning med udstedelse af kørekort til 17-årige. I medfør af bekendtgørelsens § 13, er det færdselslovens almindelige sanktionsbestemmelser, der finder anvendelse. Se nærmere i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om forsøgsordning med kørekort til 17-årige

Nedsættelse af bøder til personer med særlig lav indtægt beror på en vurdering på baggrund af oplysninger om sigtedes indtægtsforhold. Der skal derfor ikke tages stilling til dette spørgsmål i forbindelse

med bødetilkendegivelsen, som skal påføres den normale takstmæssige bøde. Bødetaksttabellen og opfølgingsbrevet indeholder vejledning om muligheden for bødenedsættelse for personer med særlig lav indtægt. Se i øvrigt pkt. 5.2.2.

2.1.4. Udenlandske bilister

Efter færdselslovens § 120 kan et køretøj tilbageholdes af politiet, når både føreren og køretøjet er hjemmehørende i udlandet, dog ikke hvis føreren er hjemmehørende i et andet nordisk land.

Hvis en udlænding i stedet ønsker at betale bøden straks, kan kontant betaling modtages. Polititjenestemanden kvitterer for beløbets betaling på bagsiden af den del af bødetilkendegivelsen, som udleveres til den pågældende, og underretter straks vedkommende politistation om den modtagne betaling. Den modtagne betaling afleveres senest den følgende dag til embedets kasse.

2.2. Anvendelse af Bødeappen i færdselssager

Siden november 2018 har politiet haft mulighed for at benytte en app på deres tjenestetelefon til at udskrive bøder. På denne måde har betjentene 3 forskellige måder at sagsbehandle sagerne; enten som almindelig sag med fuld anmeldelsesrapport mv., ved at udstede en bødetilkendegivelse eller via Bødeappen.

Anvendelsen af Bødeappen er – i lighed med bødetilkendegivelser – begrænset til de sagstyper, der fremgår af bødetaksttabellen ”Det er ikke gratis at overtræde færdselsloven – Men hvad koster det?” (formular P669). Dog kan Bødeappen også bruges til hastighedssager, hvor sanktionen er betinget eller ubetinget frakendelse.

2.2.1. Anvendelsesområde

Bødeappen må kun anvendes til færdselsforseelser, når overtrædelsen er anført i bødetaksttabellen, der knytter sig til benyttelse af bødetilkendegivelserne, P669.

Ordningen kan ikke anvendes, hvis der i forbindelse med overtrædelsen er sket færdselsuheld eller er opstået fare, bl.a. fordi der i sådanne sager kan opstå spørgsmål om frakendelse af førerretten. Derimod kan ordningen anvendes ved overtrædelser, der medfører klip. Undtagelsen for dette er dog hastighedssager, der medfører frakendelse af førerretten. Disse kan registreres i appen, men vil være underlagt manuel kontrol.

Bødeappen kan anvendes, selv om den sigtede nægter sig skyldig. I lighed med anvendelsen af tilkendegivelser, skal overtrædelsen dog være klart konstateret, således at der ikke foreligger nogen bevismæssig tvivl.

Ligesom med bødetilkendegivelser kan Bødeappen også anvendes, selv om der skal fastsættes en fælles bødestraf for flere samtidigt begåede overtrædelser af færdselsloven. Den samlede bøde, der fastsættes ved at sammenlægge den takstmæssige bøde for hver overtrædelse (absolut kumulation), kan højst omfatte tre overtrædelser af færdselsloven.

Bødetilkendegivelser kan dog også anvendes ved flere end tre samtidige overtrædelser, hvis en eller flere af overtrædelserne er af underordnet betydning, og det findes forsvarligt at reagere over for den eller de underordnede overtrædelser med en mundtlig henstilling, således at der alene rejses sigtelse for de tre mest alvorlige forhold.

2.2.2. Den praktiske fremgangsmåde

Ved anvendelse af Bødeappen udfylder politiet på stedet appen med de nødvendige oplysninger. I Bødeappen er der indlagt en række kontroller, der sikrer, at der som minimum er indtastet nok oplysninger til, at der kan foretages en automatisk beregning af bødebeløbet. Når bøden afsendes fra Bødeappen, oprettes der automatisk en sag for hvert delforhold (max 3 i alt) i POLSAS, der komplekses. På hovedforholdet genereres et dokument kaldet "Bødegrundlag". Bødegrundlaget er et ikke-redigerbart PDF-dokument, der indeholder de data, der er blevet indtastet af politiet og sendt via appen.

Sigtede kan ikke betale bøden på stedet, men må afvente at modtage et opfølgingsbrev via sikker e-mail eller alm. post.

3. Forberedelse

4. Jura

Bødefastsættelsen på færdselsområdet er i høj grad baseret på standardbødetakster. Baggrunden herfor er bl.a., at der er tale om et meget betydeligt antal ensartede sager, hvor personlige forhold normalt ikke tillægges betydning ved strafudmålingen.

Udmålingen af bøder ved overtrædelse af færdselsloven er i vidt omfang beskrevet nærmere i forarbejderne til de enkelte bestemmelser. På baggrund af disse tilkendegivelser har Rigsadvokaten fastsat vejledende retningslinjer for anklagemyndighedens strafpåstande i sager om overtrædelse af færdselsloven. Der er også på baggrund af retspraksis mv. fastsat vejledende bødetakster for de overtrædelser, hvor der ikke foreligger udtrykkelige tilkendegivelser om straffens størrelse i forarbejderne til færdselsloven.

Hovedparten af bøderne på færdselsområdet er "faste bøder", der varierer i størrelse. I enkelte tilfælde afhænger bødens størrelse dog af den pågældendes indtægt, og i enkelte tilfælde fastsættes bøden i forhold til den procentuelle overskridelse af reglen i loven.

Ved lov nr. 184 af 8. marts 2011 om ændring af færdselsloven blev der gennemført en række generelle forhøjelser af bøderne på færdselsområdet, som for en stor dels vedkommende ikke havde været reguleret siden 2000 eller tidligere.

Med loven gennemførtes dels en generel forhøjelse af bødetaksterne på færdselsområdet, som følge af den almindelige prisudvikling, dels en hævelse af minimumsbøden. Endvidere blev bøderne for visse overtrædelser hævet, under hensyn til den færdselssikkerhedsmæssige risiko, som overtrædelserne indebærer. Der henvises generelt til forarbejderne til loven (L 101 af 15. december 2010).

5. Straf og andre retsfølger

Færdselslovsovertrædelser straffes som udgangspunkt med bøde, og dette kapitel angiver de generelle retningslinjer for fastsættelsen af bødestraf. For nogle overtrædelser kan straffen dog i visse tilfælde stige til fængsel, jf. §§ 117, 117 a, 117 c , 117 d og § 118, stk. 10 og 11. Der henvises til retningslinjerne vedrørende disse overtrædelser.

Anklagemyndighedens sanktionspåstande skal udformes i overensstemmelse med de generelle retningslinjer for fastsættelse af bødestraf samt de retningslinjer for bødens størrelse, som fremgår under de enkelte bestemmelser. Retningslinjerne må i almindelighed ikke fraviges.

Dette hindrer ikke, at tiltale i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1, helt eller delvis frafaldes, eller at politiet eventuelt meddeler en advarsel, hvis forholdet er af ringe strafværdighed.

5.1. Generelt om bødefastsættelsen

5.1.1. Minimumsbøder

Bøder for overtrædelse af færdselsloven udmåles i overensstemmelse med bestemmelserne i færdselslovens § 118 a.

Det følger af § 118 a, stk. 1, at overtrædelser af færdselsloven begået med motordrevet køretøj (biler, motorcykel, traktor, motorredskab og knallert) som udgangspunkt skal fastsættes til en bøde på minimum 1.000 kr., mens minimumsbøden for gående, cyklister, ridende og førere af hestekøretøjer som udgangspunkt skal fastsættes til minimum 700 kr.

Minimumsbøden for personer med særlig lav indtægt er 500 kr., se nærmere om denne persongruppe pkt. 5.2.2.

For så vidt angår overtrædelser af reglerne om køre- og hviletid, er minimumsbøden 500 kr., jf. færdselslovens § 118 a, stk. 5, 2. pkt. Bøder for overtrædelse af reglerne om pauser i køretiden halveres som udgangspunkt, jf. færdselslovens § 118 a, stk. 6, jf. § 118 a, stk. 5. Dog skal også disse bøder oprundes til nærmeste 500 kr. i medfør af § 118 a, stk. 5, 2. pkt., se nærmere om disse sager under pkt. 5.2.4. og i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Køre- og hviletid.

Overtrædelser omfattet af klippekortordningen (bortset fra hastighedsovertrædelser og kørsel under påvirkning af THC, når THC niveauet i førerens blod ikke overstiger 0,003 mg THC pr. kg blod) fastsættes til en vejledende bødetakst på 2.000 kr. Dette er således forudsat i forarbejderne til lov nr. 184 af 8. marts 2011 (L 101 af 15. december 2010). For så vidt angår kørsel under påvirkning af THC med et niveau under 0,003 mg THC pr. kg blod henvises til lovændringen i lov nr. 695 af 8. juni 2017 beskrevet i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer og andre overtrædelser af færdselslovens § 54.

Endvidere skal bøden for overtrædelser, der medfører betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten eller kørselsforbud, fastsættes til mindst 2.500 kr. Dette er ligeledes forudsat i forarbejderne til lov nr. 184 af 8. marts 2011.

5.1.2. Bøde for overtrædelser af § 54

Opmærksomheden henledes på, at der ved lov nr. 695 af 8. juni 2017 er indført regler, der sonder mellem THC og andre bevidsthedspåvirkende stoffer omfattet af § 54, således at sanktionen for kørsel under påvirkning af THC herefter er opbygget efter en trappestigemodel, hvor sanktionen stiger i takt med det målte THC-niveau. Før lovændringen, der trådte i kraft den 15. december 2017, blev førstegangs-overtrædelse af § 54, bortset fra receptoverskridelser straffet med en bøde på en måneds nettoløn. Efter lovændringen er straffen for kørsel med lavt THC-niveau (hvor indholdet af THC i blodet under eller efter kørslen overstiger 0,001, men ikke overstiger 0,003 mg THC pr. kg blod) lempet, sådan at straffen er en bøde på ½ måneds nettoløn. Endvidere er der ikke gentagelsesvirkning knyttet til kørsler med lavt THC-niveau. Der henvises til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Færdsel – Kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer og andre overtrædelser af færdselslovens § 54.

5.2. Nedsættelsesgrunde - § 118 a, stk. 1, 2. pkt. og stk. 6.

Det følger af færdselslovens § 118 a, stk. 1, 2. pkt., at bøder til personer med særlig lav indtægt udmåles til 500 kr. eller derover.

Det er forholdene på gerningstidspunktet, der er afgørende for en eventuel nedsættelse både med hensyn til sigtede under 18 år og sigtede med særlig lav indtægt, jf. f.eks. U 1994.783Ø vedrørende lav indtægt.

5.2.1. Unge under 18 år

Personer mellem 15 og 18 år er ofte skolesøgende eller på anden måde under uddannelse og har i vidt omfang ingen egentlig indtjening af betydning.

På denne baggrund skal bøden til unge under 18 år generelt nedsættes til det halve beløb, dog mindst 500 kr. Der foretages således ikke en konkret vurdering af indtægtsforholdene for så vidt angår denne gruppe. Nedsættelsen af bøden skal ske ved anklagemyndighedens foranstaltning i forbindelse med udsendelse af bødeforelæg eller ved nedlæggelse af påstand om bøde.

Bøden skal dog kun nedsættes, hvis andet ikke følger af retningslinjerne i øvrigt vedrørende de enkelte overtrædelser.

5.2.2. Personer med særlig lav indtægt

Bøder til personer med særlig lav indtægt kan nedsættes til det halve beløb, dog mindst 500 kr. Ved beregningen af sigtedes indtægt skal der ikke tages hensyn til sigtedes eventuelle formue, herunder likvid formue.

I relation til nedsættelse af bøder anses en indtægt, der er væsentlig mindre end dagpengebeløbet for en fuldtidsbeskæftiget, som særlig lav. Dagpengebeløbet for en fuldtidsbeskæftiget er i 2021 ca. 231.920 kr. pr. år, svarende til ca. 19.326 kr. pr. måned. Hvis sigtedes indtægt udgør mindre end ca. $\frac{3}{4}$ af dette beløb, dvs. ca. 173.940 kr. pr. år/14.495 kr. pr. måned, skal der ske nedsættelse af bøden til det halve beløb, dog mindst 500 kr. Indtægtsgrænsen reguleres årligt, og den angivne indtægtsgrænse finder anvendelse for overtrædelser, der begås efter 1. januar 2021. Dagpengebeløbet reguleres årligt i medfør af lov om arbejdsløshedsforsikring og det aktuelle beløb er tilgængeligt på de fleste fagforeningers hjemmesider.

Der må således ikke ske nedsættelse af en bøde blot under henvisning til, at den sigtede er pensionist, studerende, kontanthjælpsmodtager eller lignende, uden at der foreligger oplysninger om den pågældendes indtægt.

Det påhviler den sigtede at fremlægge den fornødne dokumentation for, at han eller hun har en særlig lav indtægt, eksempelvis ved fremlæggelse af årsopgørelser eller lignende. Foreligger der ikke sådan dokumentation på tidspunktet for udstedelse af bødeforelæg mv., fastsættes bøden til normaltaksten. Om dokumentation, der fremkommer senere, henvises til retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Strafudmåling (§§ 80-84).

Når indtægten skal opgøres, skal der tages udgangspunkt i den sigtedes bruttoindtægt. Hele den sigtedes indtægt skal efter Rigsadvokatens opfattelse medregnes, herunder f.eks. pensionsudbetalinger og udbetalinger fra ATP, og der skal ikke fratrækkes skat, arbejdsmarkedsbidrag og andre fradrag.

5.2.3. Særlige bøder

Følgende bøder skal ikke nedsættes for unge under 18 år eller personer med særlig lav indtægt:

- Bøder der er indtægtsbestemte. Det drejer sig således om bøder for spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54 og kørsel i frakendelsestiden.
- Det samme gælder for tillægsbøder i forbindelse med betinget dom med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling for spirituskørsel, tillægsbøder i forbindelse med betinget dom med vilkår om samfundstjeneste eller behandling mod narkotikamisbrug for overtrædelse af færdselslovens § 54 og tillægsbøder i forbindelse med betinget dom med vilkår om samfundstjeneste for kørsel i frakendelsestiden. Der henvises til retningslinjerne vedrørende disse overtrædelser.
- Bøder for overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1, 1. pkt. om kørsel uden kørekort. Bøden nedsættes ikke for personer med lav indtægt jf. f.eks. U 1998.1053V og U 2007.1167Ø. For personer under 18 år fastsættes bøden dog som udgangspunkt til halvdelen. Om straffen for overtrædelse af § 56, stk. 1, 1. pkt. henvises i øvrigt til retningslinjerne vedrørende denne bestemmelse.
- Bøder for spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54 og kørsel i frakendelsestiden på lille knallert. Dette fremgår af forarbejderne til lov nr. 479 af 23. maj 2011 om ændring af færdselsloven og lov om ungdomsskoler (L 137 af 9. februar 2011, de almindelige bemærkninger pkt. 4.1.3.1.).
- Bøder for overtrædelse af færdselslovens § 63, stk. 1, 1. pkt. om kørsel uden kørekort til lille knallert. Dette fremgår af forarbejderne til lov nr. 479 af 23. maj 2011 om ændring af færdselsloven og lov om ungdomsskoler (L 137 af 9. februar 2011, de almindelige bemærkninger pkt. 4.1.3.1.).

5.2.4. Nedsættelse af bøder ved overtrædelse af reglerne om pauser i køretiden i køre- og hviletidssager

I medfør af færdselslovens § 118 a, stk. 6, 1. pkt., skal en bøde for overtrædelse af bestemmelsen om afholdelse af pauser i køretiden, jf. køre- og hviletidsforordningens artikel 7, som udgangspunkt fastsættes til det halve i forhold til bøderne for overtrædelse af køre- og hviletidsbestemmelserne i øvrigt. Færdselslovens § 118 a, stk. 6, blev indsat ved lov nr. 697 af 8. juni 2017 (L 158 af 15. marts 2017, pkt.2.2.2.3., de almindelige bemærkninger), der trådte i kraft den 1. juni 2018.

Det vil sige, at bøden til føreren skal fastsættes til 50 kr. pr. procent bestemmelsen om afholdelse af pauser i køretiden overskrides. For virksomheden fastsættes en bøde, der er det dobbelte af bøden til føreren, dvs. 100 kr. pr. procent bestemmelsen overskrides. Såfremt der foreligger formildende omstændigheder

kan bøden nedsættes yderligere, jf. § 118 a, stk. 6, 2. pkt. Bøderne skal dog fortsat oprundes til nærmeste beløb, der er deleligt med 500 kr., jf. § 118 a, stk. 5, 2. pkt.

For nærmere gennemgang af bestemmelserne se Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet Færdsel – Køre- og hviletid, afsnit 5.1.1.

5.3. Bødefastsættelse ved flere overtrædelser (kumulation)

Færdselslovens § 118 a, stk. 2-4, indeholder bestemmelser om bødefastsættelsen ved flere overtrædelser af færdselsloven eller forskrifter udstedt i medfør af færdselsloven samt om andre tilfælde, hvor der skal ske en samlet pådømmelse af færdselslovsovertrædelser og overtrædelser af anden lovgivning.

5.3.1. Flere overtrædelser af færdselsloven, der medfører bødestraf

Det følger af færdselslovens § 118 a, stk. 2, 1. pkt., at bøden ved flere overtrædelser af færdselsloven udmåles ved at sammenlægge den normale takstmæssige bødestraf for hver overtrædelse, uanset om overtrædelserne begås ved én eller flere handlinger (absolut kumulation).

For personer under 18 år og personer med særlig lav indtægt er det den nedsatte bøde, der skal indgå i den samlede bødeberegning, jf. i øvrigt pkt. 5.2.1. og pkt. 5.2.2. Det betyder, at den samlede bøde for f.eks. to overtrædelser begået af en cyklist med normalbøder på henholdsvis 700 kr. og 1.000 kr. skal være 1.000 kr. (500 kr., der er mindstebødetaksten for personer med lav indtægt, plus 500 kr., der er halvdelen af bøden på 1.000 kr. og samtidig mindstebødetaksten for personer med særlig lav indtægt).

Der er fastsat særlige regler for kumulation af bøder i sager om flere førstegangsspirituskørsler i intervallet 0,51 - 2,00 til samtidig pådømmelse. Der henvises til Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Spirituskørsel (færdselslovens § 53).

For så vidt angår straffastsættelsen ved flere kørsler i frakendelsestiden i førstegangstilfælde til samtidig påkendelse henvises til Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Kørsel i frakendelsestiden (fl § 117 a-c). Retningslinjerne indebærer, at der ikke fastsættes kumulerede bøder, der overstiger det dobbelte af en måneds nettoløn. I de tilfælde, hvor den kumulerede bøde overstiger det dobbelte af en måneds nettoløn, skal der fastsættes en frihedsstraf.

Reglen om absolut kumulation kan i øvrigt i medfør af færdselslovens § 118 a, stk. 4, fraviges, når særlig grunde taler herfor, se pkt. 5.3.5.

5.3.2. Overtrædelser af færdselsloven og af anden lovgivning, der medfører bødestraf

Det følger af færdselslovens § 118 a, stk. 2, 2. pkt., at fastsættelsen af den samlede bøde ved overtrædelser af færdselsloven og overtrædelser af anden lovgivning, der medfører bødestraf, sker ved at sammenlægge den takstmæssige bøde for hver overtrædelse af færdselsloven (absolut kumulation) med bøden for overtrædelse af anden lovgivning. Det kan f.eks. være en overtrædelse af færdselsloven og en overtrædelse af våbenloven.

Det er alene bøder for færdselslovsovertrædelser, der er omfattet af princippet om absolut kumulation efter bestemmelsen i § 118 a, stk. 2. Bestemmelsen angår ikke fastsættelse af bøder uden for færdselslovens område.

Ved flere samtidige overtrædelser af anden lovgivning, der medfører bødestraf, vil den samlede bøde for disse overtrædelser således skulle fastsættes uafhængigt af reglen i færdselslovens § 118 a, stk. 2, hvorimod én eller flere samtidige bøder for overtrædelse af færdselsloven skal medtages fuldt ud ved den samlede bodeberegning.

Ved fastsættelsen af den samlede bøde for eksempelvis en overtrædelse af færdselsloven og to overtrædelser af våbenloven skal bøden for overtrædelse af færdselsloven indgå fuldt ud ved den samlede bodeberegning, mens det må afgøres konkret efter principperne om kumulation, om overtrædelserne af våbenloven skal indgå med den fulde takst for hver overtrædelse eller med et mindre beløb.

For personer under 18 år og personer med særlig lav indtægt er det den nedsatte bøde, der skal indgå i grundlaget for den samlede bodefastsættelse, jf. pkt. 5.2.1. og pkt. 5.2.2.

Reglen om absolut kumulation kan i medfør af færdselslovens § 118 a, stk. 4, fraviges, når særlig grunde taler herfor, se pkt. 5.3.5.

5.3.3. Flere overtrædelser af færdselsloven, der medfører bøde og frihedsstraf

Det følger af færdselslovens § 118 a, stk. 3, 1. pkt., at der som udgangspunkt skal udmåles en tillægsbøde ved samtidig pådømmelse af en overtrædelse af færdselsloven, der medfører frihedsstraf og en overtrædelse af færdselsloven, der medfører bødestraf.

Reglen medfører, at der eksempelvis som udgangspunkt skal udmåles en tillægsbøde ved samtidig spirituskørsel, der medfører frihedsstraf, og kørsel uden kørekort.

Reglen om idømmelse af en bøde ved siden af frihedsstraffen kan i medfør af færdselslovens § 118 a, stk. 4, fraviges, når særlige grunde taler herfor, se pkt. 5.3.5.

5.3.4. Overtrædelser af færdselsloven, der medfører bødestraf, og overtrædelse af anden lovgivning, der medfører frihedsstraf

Det følger af færdselslovens § 118 a, stk. 3, 2. pkt., at der skal udmåles en tillægsbøde ved samtidig pådømmelse af en overtrædelse af færdselsloven, der medfører bødestraf, og en overtrædelse af anden lovgivning end færdselsloven, der medfører frihedsstraf.

Reglen medfører, at der eksempelvis som udgangspunkt skal udmåles en tillægsbøde ved samtidig pådømmelse af en overtrædelse af straffeloven, der medfører en kortere frihedsstraf, og en kørsel uden kørekort.

Reglen om idømmelse af en bøde ved siden af frihedsstraffen kan i medfør af færdselslovens § 118 a, stk. 4, fraviges, når særlige grunde taler herfor, se pkt. 5.3.5.

5.3.5. Fravigelse af reglerne om kumulation

I tilfælde, hvor sammenlægningen af den normale takstmæssige bøde for hver overtrædelse medfører en meget høj bøde, kan denne nedsættes i medfør af færdselslovens § 118 a, stk. 4.

En nedsættelse vil især kunne komme på tale i tilfælde, hvor den sigtedes indtægtsforhold gør det antageligt, at vedkommende næppe nogensinde vil være i stand til at betale bøden, ligesom der kan være behov for at nedsætte en absolut kumuleret bøde, hvis den samlede bøde i sig selv ikke forekommer rimelig. Dette følger af forarbejderne til Lov nr. 475 af 31. maj 2000 (L 262 af 30. marts 2000, de almindelige bemærkninger pkt. 5.3.).

Bortfald af tillægsbøde vil endvidere kunne komme på tale, hvor udgangspunktet om absolut kumulation vil betyde, at der skal idømmes en mindre tillægsbøde til en længere frihedsstraf.

I U 2019.2069 H var en tiltalt i landsretten blevet idømt fængsel i 2 år og en bøde på 10.000 kr. for røveri, flere tilfælde af tyveri, samt overtrædelse af våbenloven, lov om euforiserende stoffer og færdselsloven. I Højesteret blev straffen på 2 år stadfæstet, men Højesteret udtalte, at som følge af længden af den idømte fængselsstraf, fandt Højesteret, at der forelå sådanne særlige grunde, at der ikke skulle fastsættes en tillægsbøde for overtrædelserne af færdselsloven, jf. færdselslovens § 118 a, stk. 4.

Det skal imidlertid fremhæves, at der som altovervejende hovedregel skal anvendes absolut kumulation. Er der således tale om en kortere frihedsstraf, forudsættes det, at der idømmes en tillægsbøde, hvis der til samtidig påkendelse foreligger en overtrædelse af færdselsloven, der udløser en bødestraf af en vis størrelse. Dette følger af forarbejderne til § 118 a, stk. 4, (L 262 af 30. marts 2000, de specielle bemærkninger til bestemmelsen).

5.4. Gentagelsesvirkning

Ved udmåling af straf og frakendelsestid skal det i almindelig indgå som en skærpende omstændighed, at den dømte tidligere er straffet for en tilsvarende overtrædelse, jf. straffelovens § 81, stk. 1, nr. 1. Den tidsmæssige udstrækning af gentagelsesvirkningen i sager om overtrædelse af færdselsloven afhænger af, om der i en sidestrafferamme er fastsat særlige bestemmelser om, at straffen skal forhøjes i gentagelsestilfælde.

Færdselsloven indeholder en række bestemmelser om brug af forhøjet straf i gentagelsestilfælde, se pkt. 5.4.2. I de tilfælde, hvor der ikke er fastsat særlige bestemmelser om forhøjet straf i gentagelsestilfælde, følger den tidsmæssige udstrækning af gentagelsesvirkning af færdselslovens § 118 b, se pkt. 5.4.1.

5.4.1. Forhøjet straf inden for normalstrafferamme

Det følger af færdselslovens § 118 b, stk. 1, at i de tilfælde, hvor der ikke er fastsat særlige bestemmelser om forhøjet straf i gentagelsestilfælde, kan det indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen, hvis det nye forhold er begået inden 5 år efter, at den tidligere afgørelse blev endelig.

Dette gælder dog ikke for sager om overtrædelse af forskrifter udstedt i medfør af færdselslovens § 85, stk. 1, (sager om overlæs), hvor gentagelsesperioden er 2 år, jf. færdselslovens § 118 b, stk. 2, hvilket svarer til tidligere fast praksis.

Bestemmelsen i § 118 b medfører, at gentagelsesvirkningsperioden for overtrædelser af færdselsloven, hvor der ikke er fastsat en sidestrafferamme i gentagelsestilfælde, er 5 år i alle tilfælde, bortset fra sager om overlæs, hvor der er 2 års gentagelsesvirkning.

Bestemmelsen i færdselslovens § 118 b får betydning ved fastsættelse af straf efter færdselslovens §§ 117 d og 118.

Til eksempel gælder der således ved kørsel uden kørekort, jf. færdselslovens § 56, stk. 1, efter færdselslovens § 118 b, stk. 1, en 5-årig gentagelsesvirkning, idet § 117 d, stk. 2, ikke angiver særlige bestemmelser om forhøjet straf i gentagelsestilfælde.

Det bemærkes i den forbindelse, at overtrædelse af færdselslovens § 117 a (kørsel i frakendelsestiden) har gentagelsesvirkning i relation til senere overtrædelser af færdselslovens § 56, stk. 1, jf. eksempelvis TfK 2009.472Ø.

Hvis der i forbindelse med en overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1, opstår spørgsmål om gentagelsesvirkning i forhold til tidligere afgørelser om kørsel i frakendelsestiden, vil der gælde en gentagelsesvirkningsperiode på 5 år mellem de relevante afgørelser, uanset at der for afgørelser om kørsel i frakendelsestiden i øvrigt gælder en indbyrdes gentagelsesvirkningsperiode på 10 år, jf. pkt. 5.4.2. Dette er således forudsat i forarbejderne til lov nr. 184 af 8. marts 2011 (L 101 af 15. december 2010, de specielle bemærkninger til § 118 b).

Det bemærkes desuden, at der efter lovændringen i lov nr. 695 af 8. juni 2017 med virkning fra 15. december 2017 hverken i § 117, stk. 1, nr. 1, eller § 117 c, stk. 1, nr. 1, henvises til stk. 2. Det betyder, at overtrædelser af § 54, stk. 1, ved kørsel med et THC-niveau i blodet, der ikke overstiger 0,003 mg THC pr. kg blod, ikke skal tillægges gentagelsesvirkning. Det fremgår desuden af bemærkningerne til lov nr. 695 af 8. juni 2017, at straffen ikke skal stige i gentagelsestilfælde for så vidt angår disse overtrædelser (kørsel med et THC-niveau i blodet, der ikke overstiger 0,003 mg THC pr. kg blod).

Af samme lovændring følger det desuden, at alle sager om overtrædelse af § 54, der alene vedrører kørsel under påvirkning af THC, uanset niveau, der er endelig pådømt inden 15. december 2017, ikke skal tillægges gentagelsesvirkning, hverken i forhold til overtrædelser af § 53 eller overtrædelser af § 54. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 695 af 8. juni 2017 (L 142 af 22. februar 2017) og til Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer og andre overtrædelser af færdselslovens § 54.

5.4.2. Forhøjet straf inden for sidestrafferamme

De almindelige regler om gentagelsesvirkning

Det følger af straffelovens § 84, stk. 3, at såfremt der er fastsat bestemmelser om forhøjet straf i gentagelsestilfælde eller andre retsfølger i gentagelsestilfælde, ophører gentagelsesvirkningen, når der, før

den nye strafbare handling begås, er forløbet 10 år, efter den tidligere straf er udstået, endeligt eftergivet eller bortfaldet. Det følger endvidere af bestemmelsen, at såfremt den tidligere straf er en bødestraf, regnes fristen fra datoen for endelig dom eller bødens vedtagelse. Ved betingede domme regnes fristen fra endelig dom.

Straffelovens § 84, stk. 3, finder anvendelse i det omfang, der ikke i særlovgivningen, herunder færdselsloven, er fastsat særlige bestemmelser om den tidsmæssige udstrækning af gentagelsesvirkningen.

På færdselslovens område finder straffelovens § 84, stk. 3, anvendelse i følgende tilfælde:

- Ved fastsættelse af straffen efter færdselslovens § 117 a, stk. 2, nr. 2.

Ved kørsel i frakendelsestiden med motorkøretøj, stor knallert, traktor eller motorredskab forhøjes straffen fra bøde til fængsel indtil 1 år og 6 måneder, hvis føreren tidligere er straffet for kørsel i frakendelsestiden. I disse tilfælde ophører gentagelsesvirkningen, når der før den nye strafbare handling begås, er forløbet 10 år efter endelig dom. Det bemærkes, at det fremgår af forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005 (L 7 af 23. februar 2005, de almindelige bemærkninger pkt. 8.2), at gældende praksis, hvorefter gentagelsesvirkningen af afgørelser om kørsel i frakendelsestiden regnes fra endelig dom, og ikke fra det tidspunkt hvor den tidligere straf er udstået, opretholdes.

- Ved fastsættelse af straffen efter færdselslovens § 117 c, stk. 2.

Ved spirituskørsel og overtrædelse af § 54, stk. 1, (ved kørsel med et THC niveau i blodet, der overstiger 0,003 mg THC pr. kg blod) eller § 54, stk. 2, samt kørsel i frakendelsestiden på lille knallert forhøjes straffen fra bøde til fængsel indtil 1 år, hvis den pågældende tidligere er dømt for spirituskørsel, overtrædelse af § 54, stk. 1 eller 2, eller kørsel i frakendelsestiden på lille knallert. I disse tilfælde ophører gentagelsesvirkningen, når der før den nye strafbare handling begås, er forløbet 10 år efter endelig dom. Det er Rigsadvokatens opfattelse, at den praksis, der gør sig gældende i forhold til den tidsmæssige udstrækning af gentagelsesvirkningen, for så vidt angår kørsel i frakendelsestiden, jf. § 117 a, også må gøre sig gældende i forhold til straffen for spirituskørsel, overtrædelse af § 54, stk. 1 eller 2, eller kørsel i frakendelsestiden på lille knallert, jf. § 117 c, således at gentagelsesvirkningen regnes fra endelig dom, og ikke fra det tidspunkt, hvor den tidligere straf er udstået. Spørgsmålet henhører i sidste ende under domstolene.

Det bemærkes i relation til gentagelsesvirkningen, at alle sager om overtrædelse af § 54 ved kørsel under påvirkning af THC, uanset niveau, der er endelig pådømt inden 15. december 2017 ikke skal tillægges gentagelsesvirkning, hverken i forhold til overtrædelser af § 53 eller overtrædelser af § 54. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 695 af 8. juni 2017 (L 142 af 22. februar 2017) og til Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer og andre overtrædelser af færdselslovens § 54.

Særlige regler om gentagelsesvirkning

På færdselslovens område er der i flere tilfælde indsat bestemmelser, som fraviger straffelovens § 84, stk. 3.

Dette gælder således i følgende tilfælde:

- Ved fastsættelse af straf efter færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 4 og 5.

Ved spirituskørsel og overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 (med undtagelse af kørsel under påvirkning af THC, hvor THC-niveauet i blodet ikke overstiger 0,003 mg THC pr. kg blod) og § 54, stk. 2, med motorkøretøj, stor knallert, traktor eller motorredskab forhøjes straffen fra bøde til fængsel indtil 1 år og 6 måneder, hvis føreren tidligere er frakendt førerretten betinget eller pålagt kørselsforbud som følge af spirituskørsel eller overtrædelse af § 54, stk. 1 eller 2, og det nye forhold er begået inden 3 år efter, at den tidligere afgørelse blev endelig. Det bemærkes, at sager, der alene omhandler overtrædelse af § 54 ved kørsel under påvirkning af THC (uanset THC niveau i blodet), der er endeligt pådømt inden den 15. december 2017, ikke skal tillægges gentagelsesvirkning. Se nærmere herom i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Færdsel – Kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer og andre overtrædelser af færdselslovens § 54. og forarbejderne til L 142.

- Ved fastsættelse af straf efter færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 6.

Ved spirituskørsel og overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 (med undtagelse af kørsel under påvirkning af THC, hvor THC-niveauet i blodet ikke overstiger 0,003 mg THC pr. kg blod) og § 54, stk. 2, med motorkøretøj, stor knallert, traktor eller motorredskab, forhøjes straffen fra bøde til fængsel indtil 1 år og 6 måneder, hvis føreren tidligere er frakendt førerretten ubetinget som følge af spirituskørsel eller overtrædelse af § 54, stk. 1 eller 2, og det nye forhold er begået inden 5 år efter udløbet af frakendelsestiden. Det bemærkes, at sager, der alene omhandler overtrædelse af § 54 ved kørsel under påvirkning af THC (uanset THC niveau i blodet), der er endeligt pådømt inden 15. december 2017, ikke skal tillægges gentagelsesvirkning. Se nærmere herom i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Færdsel – Kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer og andre overtrædelser af færdselslovens § 54. og forarbejderne til lov nr. 695 af 8. juni 2017 (L 142 af 22. februar 2017).

5.5. Fuldbyrkelse af bødestrafte til fysiske eller juridiske personer, der ikke opholder sig i Danmark, men i en anden EU-medlemsstat

I sager om overtrædelse af færdselslovgivningen vil det forekomme, at den sigtede ikke har bopæl i landet, og efter forholdsvis kort tid heller ikke opholder sig i landet.

Rådets rammeafgørelse 2005/214/RIA af 24. februar 2005 om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse af bødestrafte giver imidlertid mulighed for at få fuldbyrdet bødestrafte i andre EU-medlemsstater.

I rammeafgørelsens artikel 5 er defineret en række lovovertrædelser, som medfører anerkendelse og fuldbyrkelse uden kontrol af dobbelt strafbarhed (positivlisten). Overtrædelse af bestemmelser i færdselslovgivningen, herunder overtrædelse af køre- og hviletidsbestemmelser og bestemmelser om transport af farligt gods er omfattet af positivlisten.

Der er efter rammeafgørelsen således mulighed for at anmode en anden EU-medlemsstat om at fuldbyrde en bødestraf efter færdselsloven, som pålægges en fysisk eller juridisk person, der har ejendom, indtægt eller fast bopæl i den pågældende EU-medlemsstat, såfremt den pågældende har haft lejlighed til at få sagen prøvet ved en domstol med kompetence i straffesager.

Se Rådets rammeafgørelse her.

6. Efter dom

6.1. Domme til Vidensbasen

Det skal overvejes, om dommen er egnet til at indgå i anklagemyndighedens Vidensbase.

En dom kan være egnet til Vidensbasen, hvis den belyser straffniveauet eller praksis for rettighedsfrakendelse mv. inden for et sagsområde, eller hvis dommen belyser problemstillinger af generel/principiel betydning for retstilstanden. Samtidig kan en dom være egnet, hvis den vedrører et område, som ikke allerede er dækket på Vidensbasen.

Kun endelige domme må indsendes til Vidensbasen.

Skemaer til indsendelse af domme til Vidensbasen findes på AnklagerNet.

7. Love og forarbejder

Færdselsloven:

- lovbekendtgørelse nr. 1324 af 21. november 2018

Relevante ændringslove og forarbejder

- Lov nr. 534 af 27. marts 2021 om ændring af færdselsloven (Skærpet indsats mod vanvidskørsel) (L 127 af 16. december 2020)
- Lov nr. 697 af 8. juni 2017 om ændring af færdselsloven (Ændring af sanktionerne på køre- og hviletidsområdet m.v.) (L 158 af 15. marts 2017)
- Lov nr. 695 af 8. juni 2017 om ændring af færdselsloven (Ændring af sanktionerne for kørsel i THC-påvirket tilstand og af regler om alkolåse) (L 142 af 22. februar 2017)
- Lov nr. 479 af 23. maj 2011 om ændring af færdselsloven og lov om ungdomsskoler (Knallertkørekort og sanktioner ved ulovlig kørsel på knallert mv.) (L 137 af 9. februar 2011)
- Lov nr. 184 af 8. marts 2011 om ændring af færdselsloven (Bødeforhøjelser, obligatorisk konfiskation af køretøjer ved kørsel uden førerret, skærpelse af sanktionerne for kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer mv.) (L 101 af 15. december 2010)
- Lov nr. 475 af 31. maj 2000 om ændring af færdselsloven (Bødefastsættelse) (L 262 af 30. marts 2000)

Anden relevant lovgivning

- Rådets rammeafgørelse 2005/214/RIA af 24. februar 2005 om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på bødestraffe

Relevante bekendtgørelser og administrative forskrifter

- Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 16. december 1996 om gennemførelse af ordning om bødetilkendegivelser på stedet

Rigsadvokaturen, den 20. april 2021

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten